

Sygn. akt I C 3197/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny

Przewodniczący: SSR Aneta Kurdubska

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Woźniak-Wiliszewska

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2017 r. we Włocławku

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko J. Ł.

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Suwałkach I Wydział Cywilny z dnia 10 sierpnia 2016 roku w sprawie INc 1477/16 i oddala powództwo w całości;
2. zasądza od powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz pozwanej J. Ł. kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. w pozwie skierowanym do Sądu Rejonowego w Suwałkach domagał się zasądzenia z weksla nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanej J. Ł. kwoty 909 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazano, iż powód jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwaną na kwotę 3 648 zł. Termin płatności kwoty 909 zł upłynął w dniu 29 czerwca 2016 r. Weksel w tym dniu został przedstawiony do zapłaty, pozwana jednak go nie wykupiła.

Nakazem zapłaty wydanym z weksla w postępowaniu nakazowym w dniu 10 sierpnia 2016 r. w sprawie I Nc 1477/16 Sąd Rejonowy w Suwałkach nakazał pozwanej, aby zapłaciła powodowi kwotę 909 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 317 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Od wymienionego orzeczenia pozwana w ustawowym terminie wniosła zarzuty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwana podniosła szereg zarzutów formalnych i merytorycznych, w szczególności niewłaściwości miejscowej sądu, spłaty kapitału pożyczki, wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, nieistnienia stosunku podstawowego, nieważności umowy pożyczki, naliczenia przez powoda nienależnych opłat, wykorzystania przymusowego położenia pozwanej, zawarcia umowy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego.

Pozwana przyznała, iż zawarła ze stroną powodową umowę pożyczki, jednakże powód nie wręczył pozwanej egzemplarza przedmiotowej umowy. Niezależnie od pozostałych podnoszonych zarzutów, pozwana wskazała, iż spłaciła cały kapitał udzielonej pożyczki. Jednocześnie pozwana wskazała, iż istotę niniejszej sprawy należy rozpatrywać nie w stosunku wekslowym, a podstawowym. Złożony przez powoda weksel jest bowiem wekslem in blanco, wystawionym i podpisanym na zabezpieczenie stosunku podstawowego. Z deklaracji wekslowej wynika, iż powód ma prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą kwocie wymagalnych zobowiązań pozwanej wynikających

z umowy pożyczki, na dzień wystawienia weksla. Pozwana z kolei zaprzeczyła, aby na dzień wystawienia weksla obciążały ją jakiegokolwiek zobowiązania wynikające z zawartej z powodem umowy. Jednocześnie pozwana wniosła o zobowiązanie powoda do przedłożenia umowy pożyczki wraz z ogólnymi warunkami umowy oraz regulaminem, dokładnego wyliczenia i wskazania, co składa się na dochodzoną pozwem kwotę oraz wskazanie, jakie kwoty wpłacone przez pozwaną zostały zaksięgowane na poczet spłaty pożyczki.

Postanowieniem z dnia 31 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Powód w żaden sposób nie doniósł się do twierdzeń pozwanej.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana J. Ł. w dniu 23 lipca 2015 r. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. umowę pożyczki nr (...). Zabezpieczeniem wykonania umowy był weksel in blanco wystawiony przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. wraz z deklaracją wekslową.

okoliczność bezsporna

Pozwana na poczet spłaty pożyczki dokonała szeregu wpłat.

Dowód: potwierdzenia wykonania przelewu, k. 40-46

Pismem z dnia 15 czerwca 2016 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki oraz wypełnił weksel in blanco na kwotę 3 648 zł. Strona powodowa wezwała pozwaną do wykupu weksla i zapłatę kwoty 909 zł. W wezwaniu nie wskazano, jak zostały wyliczone elementy składające się na sumę wekslową.

Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k. 8

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty załączone do pozwu, jak również dokumenty przedłożone przez stronę pozwaną. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pozwana J. Ł. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. umowę pożyczki nr (...). Zabezpieczeniem wykonania umowy był weksel in blanco wystawiony przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. wraz z deklaracją wekslową. Pozwana nie kwestionowała tej okoliczności. Poza powyższą okolicznością, stan faktyczny niniejszej sprawy był między stronami sporny. W szczególności sporna była kwestia uprawnienia powoda do wystąpienia z powództwem oraz istnienie obowiązku zapłaty wskazanej w pozwie kwoty przez pozwaną.

Sąd uznał, że powództwo okazało się niezasadne i podlegało oddaleniu.

Z twierdzeń stron procesu oraz dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że weksel, z którego strona powodowa wywodziła roszczenia objęte powództwem, był tzw. wekslem gwarancyjnym, czyli mającym stanowić zabezpieczenie zobowiązań wynikających z innej umowy cywilnoprawnej łączącej strony. Zatem do procesu prowadzonego na podstawie tak wystawionego weksla wypełnionego później przez wierzyciela wekslowego, do odpowiedzialności pozwanej i zakresu postępowania zastosowanie mieć będzie art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160). Zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, w stosunku jednak pomiędzy wystawcą, a remitentem samodzielność tego zobowiązania ulega znacznemu osłabieniu, właśnie z uwagi na możliwość podniesienia przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego bez ograniczeń. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku podstawowego, który w związku z zarzutami wystawcy (lub poręczyciela, który odpowiada tak jak wystawca) podlega badaniu przez Sąd oceniający zasadność wydania nakazu zapłaty. Zgodnie jednak z art. 10 Prawa wekslowego, to wystawca winien udowodnić, iż weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem wekslowym, a jednocześnie wierzyciel wekslowy winien wyjaśnić istotę stosunku podstawowego oraz wykazać przysługującą mu sumę wekslową. W procesie wekslowym dopuszczalne jest przeniesienie sporu

ze stosunku wekslowego na stosunek podstawowy, który został wekslem zabezpieczony, wymaga to jednak nie tylko zarzutu strony pozwanej, ale przede wszystkim inicjatywy powoda. Podjęta przez pozwaną obrona za pomocą zarzutów nawiązujących do stosunku podstawowego wobec dochodzonego od niej roszczenia wekslowego prowadzi do objęcia sporem także tego stosunku. Niemniej jednak zarzut oparty na treści art. 10 cytowanej ustawy jest zarzutem wekslowym i prowadzi jedynie do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Nadal więc przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy jego rozpoznawaniu uwzględniany jest również stosunek podstawowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 86/06, Legalis nr 177251). W przypadku zatem nieistnienia lub nie wykazania przez wierzyciela istnienia wierzytelności zabezpieczonej wekslem gwarancyjnym, powództwo - mimo, że wywodzone z ważnego weksla - winno zostać przez sąd oddalone. Przeniesienie sporu na stosunek podstawowy sensu stricto wymaga w związku z tym inicjatywy powoda, który już w pozwie lub z odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty może podnieść twierdzenia uzasadniające uwzględnienie powództwa na podstawie stosunku, który weksel zabezpieczał. Podkreślić przy tym należy, że to na powodzie ciąży obowiązek wskazania okoliczności faktycznych uzasadniających istnienie wierzytelności zabezpieczonej wekslem i jej wysokości a także wskazanie dowodów na ich poparcie. W takim wypadku Sąd może rozpoznać tak zakreślone powództwo nie naruszając art. 495 § 2 k.p.c. nawet wówczas, gdy z jakichś powodów powództwo oparte na wekslu okaże się niezasadne, przykładowo z powodu nieważności weksla. Powyższy pogląd jest ugruntowany w judykaturze (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, Legalis nr 16212).

W niniejszej sprawie strona powodowa ani w pozwie, ani na wezwanie Sądu nie powołała okoliczności świadczących o wysokości zobowiązania wekslowego. W szczególności, nie przedłożyła umowy pożyczki, którą weksel miał zabezpieczać. Weksel został wystawiony na sumę 3 648 zł, zaś z treści kierowanego do pozwanej wezwania do wykupu weksla wynika, iż na dzień 15 czerwca 2016 r. pozostała do zapłaty kwota wynosiła 909 zł, co sugeruje, iż zobowiązanie zostało przez pozwaną częściowo spłacone, na co z kolei wskazywała pozwana. Strona powodowa jednak ani nie podała, ani nie udowodniła, jaka kwota pozostaje jeszcze niespłacona, co składa się na dochodzoną pozwem kwotę oraz jakie kwoty wpłacane przez pozwaną zostały zaksięgowane na poczet spłaty pożyczki.

Zgodnie zaś z regułą rozkładu ciężaru dowodu, strona powodowa zobowiązana była wykazać, że pozwaną łączył z nią stosunek zobowiązaniowy oraz dowieść wysokość wierzytelności z tego stosunku wynikającej. Jak stanowi bowiem przepis art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis art. 6 k.c. jest normą decyzyjną w tym znaczeniu, że przesądza on w określonych sytuacjach o sposobie wyrokowania sądu w postaci oddalenia powództwa. Ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Instytucja ta spełnia dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradyktoryjności) w procesie. Po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (K. Piasecki, Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna. Komentarz, LEX). Sąd zatem tylko wyjątkowo winien ingerować w przebieg postępowania dowodowego dopuszczając dowody z urzędu, które to uprawnienie wynika z treści przepisu art. 232 k.p.c. Obowiązek wskazania faktów i dowodów na ich poparcie a potrzebnych dla rozstrzygnięcia sprawy, obciąża stronę. Sąd został wyposażony w uprawnienie (a nie obowiązek) dopuszczenia dalszych jeszcze, nie wskazanych przez żadną ze stron, dowodów, kierując się przy tym własną oceną, czy zebrany w sprawie materiał jest - czy też nie jest - dostateczny do jej rozstrzygnięcia (wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1996 r., Legalis nr 30333).

Zdaniem Sądu zarzuty podniesione przez pozwaną w złożonym środku odwoławczym spowodowały, iż strona powodowa winna wskazać okoliczności faktyczne uzasadniające istnienie i wysokość zobowiązania zabezpieczonego wekslem, wskazać sposób wyliczenia należności, z którego wynikałaby kwota zadłużenia zabezpieczonego wekslem, jak również wskazać jakie kwoty wpłacane przez pozwaną zostały zaksięgowane na poczet spłaty pożyczki. Twierdzeń takich strona powodowa nie powołała ani nie udowodniła. Wszystko to powoduje, że Sąd w rozpoznawanej sprawie uznał, iż strona powodowa nie wykazała wysokości roszczenia ze stosunku podstawowego zabezpieczonego wekslem wobec pozwanej - wystawcy weksla jako pożyczkobiorcy. Wobec powyższego Sąd oddalił zgłoszone przez pozwaną wnioski dowodowe, tj. zobowiązanie powoda do złożenia ksiąg rachunkowych, dopuszczenie dowodu z zeznań

świadków, dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron, zwrócenie się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznając je – w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy – jako zbędne. Jednocześnie z uwagi na niestawiennictwo pozwanej na rozprawie, pomimo stosownego wezwania w tym zakresie, Sąd pominął dowód z jej przesłuchania.

Podkreślić należy, że powód jest podmiotem profesjonalnym, od którego wymagana jest wysoka staranność w prowadzeniu spraw, w tym i sądowych. Powód winien był zatem dokładnie określić swoje żądanie, wykazać jego istnienie i przedstawić odpowiednie dowody na poparcie swoich twierdzeń, czego w niniejszej sprawie zdaniem Sądu nie uczynił. Z tych też względów powództwo wniesione przez powoda, jako niewykazane podlegało oddaleniu w całości. Wobec tego czynienie rozważań w zakresie dalszych zarzutów wskazanych przez pozwaną w zarzutach do nakazu zapłaty w niniejszej sprawie było zbędne.

Wobec powyższego, na podstawie 496 k.p.c. nakaz zapłaty został uchylony, a powództwo oddalone, o czym Sąd orzekł w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik, na podstawie art. 98 k.p.c. Na gruncie niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że to powód jest stroną przegrywającą i zgodnie z powołanym wyżej przepisem to on winien ponieść wszelkie koszty procesu. Na podstawie wyżej wskazanych przepisów powód został obciążony kosztami poniesionymi przez pozwaną, na które złożyła się uiszczona opłata sądowa od zarzutów od nakazu zapłaty w kwocie 30 zł.